



## ת"פ 10804/06/14 - מדינת ישראל - משרד הבריאות נגד קיבוץ רמת יוחנן, אגודה שיתופית מס', עודד קול, ממשרד בלטר, גוט, אלוני ושות'

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 10804-06-14 מדינת ישראל נ' קיבוץ רמת יוחנן ואח' תאריך: 4/5/2015

בפני כבוד השופט ד"ר זאיד פלאח

המאשימה מדינת ישראל - משרד הבריאות באמצעות עו"ד ש. בן-ארי

ו/או מ. עבארי

נגד

הנאשמים

1. קיבוץ רמת יוחנן, אגודה שיתופית מס' 570001099

2. עודד קול שניהם באמצעות עו"ד ג. מיכאלי ממשרד

בלטר, גוט, אלוני ושות'

### הכרעת - דין

בפתח הדיון הנני מודיע כי החלטתי לזכות את הנאשמים מכל המיוחס להם בכתב האישום.

### כתב האישום

1. כתב האישום שהוגש כנגד הנאשמים מייחס להם ביצוע עבירות של **ניהול עסק ללא רישיון עסק** - עבירה על סעיף 4 לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968, **ניהול ו/או הפעלת בריכה בתנאים תברואיים לא נאותים** - עבירה על סעיפים 5(ד), 5(ה), 9, 10, 16 לתקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים לבריכות שחייה), התשל"ג-1973, **ניהול ו/או הפעלת בריכה בתנאים תברואיים לא נאותים** - עבירה על סעיפים 2(ג), 15, 18 לתקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים לבריכות שחייה), תשנ"ד-1994, **ניהול ו/או הפעלת בריכה ללא התקנת מכשיר מונע זרימת מים חוזרת** - עבירה על סעיפים 3(א) ו-3(ב) לתקנות בריאות העם (התקנת מכשיר המונע זרימת מים חוזרת), התשנ"ב-1992.
2. בהתאם לעובדות כתב האישום, הנאשמת 1 הינה אגודה שיתופית רשומה כחוק אשר מנהלת ו/או מחזיקה ו/או בעלת בריכת השחייה בקיבוץ רמת יוחנן (להלן: "הבריכה"), ונאשם 2 הוא המנהל הפעיל של הבריכה.
3. נטען, כי בהתאם לפריט 7.4(א) שבתוספת לצו רישוי עסקים (עסקים טעונים רישוי) התשנ"ה-1995 הבריכה הינה עסק טעון רישוי, וכי הבריכה פועלת ו/או מנהלת ללא רישיון עסק בר תוקף. עוד נטען, כי בהתאם לטור ג לתוספת לצו רישוי עסקים, אחת ממטרות הרישוי של בריכה הינה הבטחת בריאות הציבור לרבות תנאי תברואה נאותים, על כן, ובהסתמך על סעיף 6(א) לחוק רישוי עסקים, לצורך הפעלת הבריכה נדרש אישור מקדים של משרד הבריאות.



4. לפי כתב האישום, בברכה בוצעו ביקורות על ידי נציגי מחלקת בריאות הסביבה מטעם המאשימה, בשיטה תאריכים שונים, ובביקורות אלו נמצא כי הברכה מופעלת בתנאים תפעוליים ותברואיים לקויים ובניגוד לדין, ובאופן שלא מאפשר מתן אישור משרד הבריאות להפעלת הברכה בהתאם לחוק רישוי עסקים. עוד עלה בביקורות, שבברכה מתקיימות פעילויות ספורט, כגון חוגי מים לציבור, וכי לקיבוץ חדרים להשכרה לציבור עם אפשרות שימוש בברכה זו.

5. עוד נטען בכתב האישום, שבביקורת האחרונה שנערכה בברכה בתאריך 16.2.14, על ידי מר איתן שלו, מפקח בריאות הסביבה מטעם המאשימה, נמצאו, בין היתר, הליקויים התברואתיים הבאים:

(א) הברכה מתנהלת ללא רישיון עסק כנדרש ובמקום מתנהלת פעילות ספורט, ביניהן חוגי כדור מים. כמן כן לקיבוץ גם חדרים להשכרה לציבור עם אפשרות שימוש בברכה זו.

(ב) המציל משמש גם כמפעיל הברכה בניגוד לנדרש.

בנוסף, נמצאו הליקויים המבניים הבאים:

אין סחרור מים דרך תעלות הגלישה כנדרש, תעלות גלישה סתומות ואין פעילות; פיזור מים מטופלים מתבצע דרך צינור לרוחב החלק העמוק בברכה ובשתי נקודות בלבד בחלק הרדוד של הברכה, בהקשר זה הפיזור צריך להתבצע באופן אחיד בכל שטח הברכה; קיים פתח יניקת מים אחד במקום שני פתחים כנדרש; סולמות ירידה ועלייה לברכה בולטים לתוך בריכת השחייה; קירות דפנות הברכה בנויות בשיפוע לתוך אורכה ומשני צידיה ומקשות על תפיסה במאחז היד בדפנות; אין מקלחון חובה בכניסה לברכה.

בחדר המכונות נמצא, שאין מיכל איזון כנדרש, ולא מותקן מז"ח כנדרש (מונע זרימת מים חוזרת).

6. בתשובתם לאישום כפרו הנאשמים בעובדות, למעט בסעיף 1 - שהנאשמת אגודה שיתופית ומחזיקה בבריכת שחייה, ולא הועלו טענות זוטא ולא טענות אליבי. הנאשמים הודו שניהלו בריכת שחייה בקיבוץ, ואולם טענו שהברכה אינה טעונה היתר, על כן לא עברו עבירה.

### **האם חוק רישוי עסקים חל על בריכה בקיבוץ**

7. הנאשמים לא הציגו רישיון עסק, מאחר ולגישתם אין צורך ברישיון מעין זה, על כן לא יכולה להיות מחלוקת בדבר העדר רישיון עסק אצל הנאשמים, והמחלוקת העיקרית היא, אם הברכה שנוהלה ע"י הנאשמים מחייבת קבלת רישיון עסק, ואם לאו.

8. לעמדת ב"כ המאשימה - מאחר והברכה עומדת לשימוש כל חברי הקיבוץ, הכולל יותר מארבע יחידות דיור, וכן לשימוש אורחי חברי הקיבוץ, שוכרי חדרים בקיבוץ וחוג ספורט - אזי מדובר בברכה החייבת רישיון עסק כנדרש בחוק.

9. חוק רישוי עסקים קובע בסעיף 32 כדלקמן:

**"32. לענין חוק זה יראו כעסק גם כל עיסוק של חבר-בני-אדם, בין מואגד ובין לא**



מואגד, אף שאיננו לשם הפקת רווחים, אם נתקיים בו אחד מאלה:

**(1) הנהנים היחידים ממנו הם חבריו שהצטרפותם מותנית למעשה בתשלום דמי חבר בלבד;**

**(2) אילו היה מקום העיסוק פתוח לקהל הרחב - היה נחשב כעסק."**

10. סעיף 6 לחוק רישוי עסקים, יחד עם סעיף 6(א) לתקנות רישוי עסקים (הוראות כלליות), תשס"א-2000 (להלן: "תקנות רישוי עסקים"), קובעים, שבטרם הנפקת רישיון עסק תבקש רשות הרישוי את אישור נותן האישור, כפי שנקבע בצו. בתיק זה מדובר בברכה, והמחלוקת היא, אם פריט 7.4 א לצו חל עליה, שאז קמה חובה לקבל אישור ממשרד הבריאות בטרם הנפקת רישיון העסק.

11. סעיף 7.4 א קובע:

**"7.4 א בריכת שחייה, לרבות מאגר מים אחר המשמש לשחייה ולנופש מים, לרבות בריכה המצויה בפארק מים ולמעט בריכה המשמשת עד ארבע יחידות אירוח למטרת נופש."**

12. עד תביעה מס' 1, מר אילן דהן, שהינו מפקח מחוזי לבריאות הסביבה, לשכת הבריאות המחוזית חיפה, אמר בעדותו **"צינתי שוב שהבריכה ללא רישיון עסק כנדרש"** (פרוטוקול מיום 16.3.15, עמ' 4, שורה 24), ולשאלת ב"כ הנאשמים **".. מדוע רוב רובם של מכתבי ההתראה שלחתם למועצה האזורית", השיב ש"הבריכה מבחינתנו היא עסק ... והגוף שאנו פועלים מולו הוא מחלקת רישוי עסקים של הרשות המקומית שהיא אמורה לאכוף את העניין של רישוי עסקים ובמסגרת זו שיעמדו בתנאי תברואה נאותים של בריכת שחייה ... הפניה היא למחלקת רישוי עסקים ובמקרה זה היא מועצה אזורית זבולון ..."** (עמ' 8 שורות 15-21).

13. עד תביעה מס' 2, מר איתן שלו, שהוא מפקח בריאות הסביבה, אמר ש **"הבריכה מתנהלת ללא רישיון עסק כנדרש"** (עמ' 11 שורה 11).

14. ב"כ המאשימה ביקשה לחזק את עמדתה בדבר העדר רישיון עסק, במסמכים ת/2, ת/3, ת/4, ת/5.

15. תחולת סעיף 32 לחוק רישוי עסקים, על בריכה בקיבוצים, נדונה פעמיים בבתי המשפט:

בתיק ע"פ 66/70 (מחוזי נצרת) **מדינת ישראל נ' קיבוץ הגושרים**, (טרם פורסם) - (להלן: "פרשת הגושרים"), וכן בתיק ע"פ 704/99 (מחוזי נצרת) **מדינת ישראל נ' יעקב אסולין ו-3 אחרים** (טרם פורסם) - (להלן: "פרשת אסולין"). שני פסקי הדין הנ"ל קבעו, שסעיף 32 לחוק רישוי עסקים אינו חל על בריכת שחייה בקיבוץ, על כן אין היא מחויבת ברישיון עסק.

16. בפרשת הגושרים קבע בית המשפט:

**"הפירוש של סעיף 32 (2) לחוק בו דבק ב"כ המערערת לפיו כל פתיחה של מקום העיסוק כמו הבריכה הנדונה ממילא היתה הופכת את המקום ל"עסק" אף משמיט את כל הטעם וההיגיון בקיום סעיף קטן 2 של סעיף 32, שכן אם כל מקום עיסוק הפתוח לקהל הופכו לעסק, מה טעם בכל הפיקציה האמורה בסעיף קטן זה. די היה שיקבע**

עמוד 3



שכל עיסוק על ידי חבר בני אדם אף שאיננו לשם הפקת רווחים - לעסק ייחשב. סעיף קטן 2 יש לו משמעות רק אם יתכנו מקרים בהם על אף שמקום העסק פתוח לקהל הרחב, ייתכן ולא ייחשב כעסק".

17. בפרשת אסולין קבע בית המשפט, מפיו של הנשיא בן-דוד (כתוארו אז):

"אציין תחילה, את שאין חולקין עליו בערעור שלפנינו: בריכות השחיה בכל ארבעת הקיבוצים הנדונים משמשות את חברי הקיבוצים ואת אורחיהם בלבד ואין נעשית בהן גביית דמי כניסה בכל דרך שהיא. המחלוקת בין בעלי הדין שלפנינו מתמקדת בשאלה, האם הוראת סעיף קטן 32 (2) הנ"ל חלה על בריכת שחיה המופעלת בקיבוץ.

...

ב"כ המערער מבססת כאמור את טיעוניה על הוראת סעיף 32 (2) לחוק. החוק מנ ג דיניות רישוי, על כל המשתמע מכך, גבי עסקים. החוק אמנם אינו מגדיר מהו עסק אך לא יכול להיות ספק כי משמעותו של מונח זה בהקשר הנדון, הוא פעילות כזו או אחרת ורווח כספי בצידה. המדובר בפעילות בעלת אופי וצביון מסחריים ולמצער בעלת אספקט כלכלי. גבי חלק ניכר מהעסקים ראה המחוקק להגדירם כעסקים טעוני רישוי, שאז הוא מתערב בנעשה בהם כדי להגן על הציבור מפני סכנות שונות הטמונות בהם או במהלך פעילותם וזאת לשם השגת התכליות הקבועות בסעיף 1 לחוק. ברור לחלוטין כי המחוקק ראה להתערב כאן לנוכח החשש שבעל העסק, מתוך חפצו להגדיל את רווחיו, עשוי להזניח את טובתו ורווחתו של ציבור לקוחותיו או שכניו למקום העיסוק, "לחסוך" בהוצאות הכרוכות בהשגת התכליות הקבועות בסעיף 1 לחוק וכך יצא הציבור ניזוק. כדי להגן על הציבור מפני בעלי ומנהלי ה"עסק" ראה המחוקק לנכון להתערב בנעשה בתוככי העסק פנימה וזאת באמצעות החוק ומנגנון הפיקוח שנקבע בו, מנגנון אשר גם צוי באמצעי אכיפה שונים, לעיתים דרסטיים.

...

הקיבוץ או בריכת שחיה בתחומו אינם יכולים להיכנס להגדרה המדברת על "מקום עיסוק" והקיבוץ אינו יכול להיפתח לקהל הרחב, לא בשל החלטה כזו או אחרת של חבריו, אלא מעצם טיבו ומהותו שאם לא כן ואם כך יעשה לא לקיבוץ ייחשב עוד.

...

לדעתי ועל פי מסקנתי אין לראות בבריכות השחיה של הקיבוצים בהם עסקינן כאן כ"עסקים", גם לא בעזרתו של סעיף 32 לחוק.

18. הבאתי בהרחבה את קביעות בית המשפט המחוזי בנצרת, בשל הדמיון שבין אותם מקרים ובין המקרה שבפניי. למעשה, לא התחדש דבר מאז אותה פסיקה, למרות שחלפו להם שנים רבות מאז ועד היום. המצב המשפטי שהיה תקף אז עדיין תקף היום, ולא ניתנה כל פסיקה הנוגדת את הפסיקה הנ"ל. גם המחוקק בחר שלא לבצע תיקוני חקיקה, בכדי להכליל במפורש בריכות שחיה בקיבוצים לחוק רישוי עסקים.

19. אילו התכוון המחוקק להרחיב את חלות חוק רישוי עסקים גם על בריכות שחיה בקיבוצים, שאין ראייה לגביהן שהן משמשות לעסק, היה עליו לקבוע זאת במפורש, ומשלא עשה כן, וכאשר ניתנו שני פסקי דין בעניין זה - עולה המסקנה היחידה, לפיה גם המחוקק הסכים עם הקביעה, שבריכת שחיה בקיבוץ אינה עסק הטעון רישוי.

20. הנאשם 2 טען בפניי, שהקיבוץ משכיר דירות בשכירות ארוכת טווח, ומחיר השכירות אינו כולל גביית תשלום עבור שימוש בבריכה. עוד נטען, שאין גובים כסף עבור הכניסה לבריכה, וזו משמשת את חברי הקיבוץ, את



שוכרי הדירות וכן את אורחי חברי הקיבוץ, לא מעבר לכך, וכדברי הנאשם (פרוטוקול מיום 16.3.15 עמ' 16 שורות 23-31):

**"ש. בכתב האישום נטען שהקיבוץ משכיר חדרים. מה אתה יודע על זה?**  
**ת. אני יודע שהוא משכיר חדרים. זה לא צימרים לסוף שבוע, אלא לטווח ארוך, לשנה, שנתיים, יש אישה שכבר שם 10 שנים. אנשים שהם תושבי הקיבוץ למעשה כי הם שם.**  
**ש. מי רשאי להיכנס לבריכה?**  
**ת. חברי הקיבוץ ואורחיהם ומי שהקיבוץ מרשה לו.**  
**ש. כמה גובים עבור כניסה?**  
**ת. שום דבר. אפס. אין אפשרות לרכוש כרטיס.**  
**ש. לפי מה שאתה יודע, חוג הספורט שמתקיים שם, של מי הוא?**  
**ת. זה של הקיבוץ"**  
ובהמשך (עמ' 17 שורות 6-11):  
**"ש. תתייחס לשאלה כמה מתרחצים בבריכה בזמן נתון?**  
**ת. בעונה הזו מעט. 4-5.**  
...  
**ש. אם מתייחסים לחודשי הקיץ?**  
**ת. בחודשי הקיץ יכולים להיות 20-30. לא מעבר. בחלק מהיום, בעיקר בשעות החמות"**

21. וכך העיד הנאשם 2 בחקירתו הנגדית (עמ' 17 שורות 21-28):

**"ש. נשאלת על חוג הספורט. משתתפי החוג הם חברי הקיבוץ או מבחוץ?**  
**ת. אין לי שמץ של מושג. רובם ילדי הקיבוץ. אני לא מכיר את הילדים שם.**  
**ש. ציינת את נושא השכרת חדרים. אמרת שזה לטווח ארוך. אפשר להשכיר לטווח קצר.**  
**ת. ידוע לי שלא. יש רשימת המתנה ממש לטווח ארוך. משנה ואילך. יש קרוואנים בחוץ ליד חוות הצופים ויש חדרים שהם יותר קטנים.**  
**ש. אמרת שחברי הקיבוץ יכולים להביא את חבריהם להתרחץ בבריכה. כל אחד יכול להביא את מי שהוא רוצה להתרחץ בבריכה?**  
**ת. כן"**

22. בריכת השחייה השייכת לנאשמת 1, ואשר נוהלה ע"י הנאשם 2, נמצאת בשימוש חברי הקיבוץ, שוכרי הדירות בקיבוץ, ואורחי שני הנ"ל. הבריכה אינה פתוחה לקהל הרחב, ואין גובים דמי כניסה לבריכה. לא שוכנעתי שהתנהלה בבריכת פעילות בעלת אופי וצביון מסחרי, ולא שוכנעתי שהבריכה מופעלת ע"י גוף שחבריו יצאו ברווח כתוצאה מהפעלת הבריכה. פתיחת הבריכה לקהל חברי הקיבוץ, שוכרי יחידות הדיור, ואורחיהם, אינה הופכת את הבריכה באופן אוטומטי לעסק, וזאת שעה שאין צביון מסחרי בפעילות הבריכה. אילו היו הנאשמים גובים דמי כניסה לבריכה, היה הדבר יכול להעיד על צביון מסחרי. יחד עם זאת - אין באי-גביית דמי כניסה כדי לשלול העדר אופי מסחרי, ויש לבחון את הצביון לפי פרמטרים נוספים, כגון סוג הקהל המורשה להיכנס לבריכה, והאם הבריכה פתוחה לכל דורש, או שקיימות הגבלות על הכניסה אליה, ומתן אותן הגבלות. במקרה שבפניי, הכניסה לבריכה מוגבלת לאנשים עם



זיקה ממשית לקיבוץ, כך שקהל היעד הוא הקיבוץ ואורחיו בלבד. שמעתי מפי הנאשם 2, שבשיא עונת הרחצה עדיין מדובר בכמה עשרות בודדות של אנשים הנכנסים לבריכה, ולא במאות, כך שמכלול הנתונים מצביע בבירור, על העדר סממנים של עסק בשימוש בבריכת השחייה.

23. משהגעתי למסקנה שחוק רישוי עסקים אינו חל על בריכת השחייה של הנאשמת 1, יוצא מכך שגם הוראות תקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים לבריכות שחיה), תשנ"ד-1994 אינן חלות על המקרה שבפניי, שכן אלה חלות רק על עסקים טעוני רישוי.

24. בנוגע לטענת המאשימה בדבר חובת הנאשמים להתקין מכשיר מונע זרימה חוזרת על פי תקנות בריאות העם (התקנת מכשיר מונע זרימת מים חוזרת), תשנ"ב-1992, הרי שגם חובה זו חלה על מי שבידו רישיון עסק לפי החוק או מי שמנהל עסק. התקנות קובעות כי הן מותקנות על פי הסמכות הנתונה לפי פקודת בריאות העם, וכן בהסתמך על סעיף 10 לחוק רישוי עסקים, והן קושרות את החובה הקבועה בהן רק למי שמנהל עסק. מאחר והגעתי למסקנה לפיה חוק רישוי עסקים לא חל על בריכת השחייה אצל הנאשמים, אזי הוראות תקנות בריאות העם אינן חלות על בריכת השחייה בקיבוץ רמת יוחנן.

25. בנוגע לליקויי התשתיות המצוינים בכתב האישום, הרי שאלה מבוססים על תקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים לבריכות שחיה), תשנ"ד-1994, ומאחר והבריכה אינה עסק הטעון רישוי, אזי אין בעליה חב בכל החובות הקבועות בתקנות הנ"ל.

26. פרט 7.4 א לצו רישוי עסקים, שהחיל את הוראות הצו גם על בריכה המשמשת יותר מארבע יחידות אירוח, התווסף בשנת 2013, דהיינו אחרי שני פסקי הדין בעניין הגושרים ואסולין. נקודת המוצא היא, שהמחוקק הראשי ומחוקק המשנה אמורים להיות ערים לפסיקת בתי המשפט, בין היתר באמצעות גורמי התביעה והפרקליטות. הקביעה כי הוראות הצו יחולו על יותר מארבע יחידות אירוח, והעדר קביעה שהוראות הצו יחולו על בריכות שחייה בקיבוצים, משמעה שהמחוקק לא רצה להכליל את הבריכות הנ"ל, אחרת היה עושה זאת במפורש. מן הלאו לומדים על ההן, ומשלא הוחרגו בריכות השחייה כאמור, אזי המחוקק הביע דעתו לפיה הוא מבקש לשמר את פסיקת בית המשפט בעניין הגושרים ואסולין, והביע עמדתו אגב כך, שבריכות השחייה העומדות בתנאים שנקבעו בפסיקה, אינן טעונות היתר.

27. משהגעתי למסקנה לפיה הנאשמת 1 לא הייתה חייבת לקבל רישיון עסק לבריכת השחייה, ובשל כך היא לא עברה את העבירות המיוחסות לה, ברור שגם הנאשם 2 יוצא פטור מכל אחריות.

## סוף דבר

28. לא עלה בידי המאשימה להוכיח כנדרש את המיוחס לנאשמים בכתב האישום, על כן הנני מחליט לזכותם מכל המיוחס להם.

**זכות ערעור תוך 45 ימים מהיום לבית המשפט המחוזי בחיפה.**

עמוד 6



ניתן היום, ט"ו אייר תשע"ה, 04 מאי 2015, במעמד כל הצדדים.